

Prekentekest: Matt 3,7-12

Då Johannes såg at mange farisearar og saddukearar kom og ville verta døypte, sa han til dei: «Orme yngel! Kven har lært dykk korleis de skal sleppa unna den vreededomen som skal koma? Så ber då frukt som svarar til omvendinga. Og tru ikkje at de kan seia: Vi har Abraham til far. For eg seier dykk: Gud kan reisa opp born for Abraham av desse steinane. Øksa ligg alt innmed rota på trea; kvart tre som ikkje ber god frukt, vert hogge ned og kasta på elden. Eg døyper dykk med vatn til omvending. Men han som kjem etter meg, er sterkare enn eg. Eg er ikkje eingong verdig til å ta av han sandalane. Han skal døypa dykk med Heilag Ande og eld. Han har kasteskufla i handa og skal reinsa kornet på treskjevollen. Kveiten skal han samla i løa, men agnene skal han brenna opp med eld som aldri sloknar.»

Slik lyder Herrens ord.

«Et av våre mest hardnakkede problemer er dette: Vi ønsker hjelp samtidig som vi ikke ønsker å forandre oss. Vi går villig vekk til Gud og ber om styrke, men er ikke like villig til å be om kursjustering. Vi er glade for å bli oppmuntret, men ikke for å bli omvendt.» Sitatet er fra teolog og forfatter Charles Ringma. Jeg vet at han har rett.

Jeg kjenner på, og jeg er sikker på at flere kjenner på den samme uviljen til å forandre seg, til å gi slipp på synder som en setter pris på. Det er aldri noe problem med de syndene en kan slå hardt ned på hos andre. De ser vi da også så tydelig. De syndene det kjennes vanskeligst å gjøre noe med, er de en sliter med selv fordi en setter pris på synden og nødvendig vil gi slipp på den. Så ber vi heller Gud om å tilgi enn å gi avkall på synden. Vi tenker det er lettere å få tilgivelse enn tillatelse. Og så gjør vi det som Guds bud og apostlenes formaninger forbyr oss å gjøre. Dette er trenden i vår tid.

Men går vi lang tid tilbake til apostlenes dager, så ser vi at folk vendte om og skiftet kurs på livet. Hør bare hva apostelen Paulus skriver i 1Kor 6: «Vet dere ikke at de som gjør urett, ikke skal arve Guds rike? Ta ikke feil! Verken de som lever i hor, avgudsdyrkere, ekteskapsbrytere eller menn som ligger med menn eller lar seg bruke til dette, verken tyver, pengegriske, drukkenbolter, spottere eller ransmenn skal arve Guds rike.» Og så kommer det: «Slik var noen av dere en gang. Men nå er dere blitt vasket rene, dere er blitt helliget, ja, rettferdige for Gud i Herren Jesu Kristi navn og ved vår Guds Ånd.» 1Kor 6,9-11.

Det har skjedd en radikal forandring av livsførsel. For den første kirkens kristne var det bot med bedring som gjaldt. Det gamle livet skulle opphøre. Det nye livet skulle leves rett. I vår tid er samfunnet i likhet med i Romerrikets tid pluralistisk og mangfoldig. Den personlige friheten til å velge alt fra personlig klesstil, til arbeid, til livsførsel, etikk og normer er blitt en selvfølge, og slik må det nok være i vår tid i samfunnet.

Men, og det er min påstand, også kirken har latt seg blende av tidens ideal om menneskets valgfrihet i den grad at forkynnelsen om omvendelsen nesten har blitt borte. Slagordet er: Kom som du er – og lev som du vil. Her må vi gå i oss selv vi som er kirkens tjenere og prester. En unnlåtelsessynd som det er å tie om deler av Bibelens budskap kan i verste konsekvens bli en personlig ruin i evighetens målestokk for et folk og for mennesker som trengte å bli korrigert.

«Se, Herrens hånd er ikke så kort at han ikke kan frelse, og hans øre er ikke døvt så han ikke kan høre. Nei, det er deres misgjerninger som skiller mellom dere og deres Gud.» Jes 59,1-2. Slik lyder det alvorlige budskapet fra profeten Jesaja. Konsekvensen av synd er brudd med Gud. Dette visste og forkynte også apostlene, og her gikk det en linje fra døperen Johannes' botsforkynnelse til Jesus. Døperen forkynte til omvendelse. Hans budskap er også Jesu budskap. Hør bare fra Luk 24:

«Slik står det skrevet: Kristus skal lide og stå opp fra de døde tredje dag, og i hans navn skal omvendelse og tilgivelse for syndene forkynnes for alle folkeslag.» Luk 24,46-47. Omvendelse innebærer en ny kurs. Omvendelse innebærer forandring. Omvendelse fører med seg ubehag og smerte, for vi liker ikke forandring, gjør vi vel?

Den store løgningen i vår tid er at nåden erstatter kravet til omvendelse. Vi vil ha i pose sekk, synd og nåde i skjønn forening, jo større synd, desto mer nåde. Men hør bare hva apostelen Paulus skriver om dette i Rom 6. Der står det:

«Hva skal vi da si? Skal vi fortsette å synde, for at nåden kan bli enda større? Slett ikke! Vi som døde bort fra synden, hvordan kan vi fremdeles leve i den? Eller vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død? Vi ble altså begravet med ham da vi ble døpt med denne dåp til døden, for at vi skal leve det nye livet, likesom Kristus ble reist opp fra de døde ved Faderens veldige kraft.» Rom 6,1-4.

I dåpen fikk vi et nytt liv, et evig liv, et nytt hjerte som skulle rette seg etter vår himmelske Fars hjerte. Som barn av gode foreldre av kjærlighet vil hedre sin far og sin mor, og av godhet vil være lydige, slik er det med det nye livet og det bankende hjertet for alt som har med vår himmelske Far og hans gode vilje å gjøre. Som kristne lyder vi ikke Gud av frykt for straff og represalier, men av kjærlighet og respekt fordi vi vet at vår himmelske Far elsker oss og er på vår side, vi som tror på Jesus.

Dåpen er et helt livsprogram. Vi som eier det nye livet, må også kjempe mot det gamle i oss som ikke vil det som Gud vil. Arenaen for kampen mellom godt og ondt, mellom Gud og djevel er ikke først og fremst kampen mellom ondskapens akse i verden med truende terror på den ene siden og det kristne vesten på den andre, men hovedarenaen er våre egne liv.

Vi bærer i oss to viljer. Den ene lar seg lede av Guds ord. Den andre er i opprør mot det samme ordet. Et hvert forsøk på å møtes på halvveien er et forsøk på å forandre den gamle Adam, vår gamle falne natur. Men vår gamle natur hører fortapelsen og den falne verden til. I dag kalles vi til å forsake, til å gi avkall på, til å vende oss om fra å ville lyde det gamle i oss, og til å lyde det nye som er av Gud.

Øksen ligger allerede ved roten av det treet som ikke bærer god frukt, sier døperen Johannes i prekenteksten. Vårt ønske om å kunne velge må alltid følges av en konsekvens av våre valg. Vi må til syvende og sist selv stå til ansvar for de valg vi gjør, om ikke før, så i alle fall på dommens dag. Men da er det for sent å gjøre om på livets prioriteringer.

I dag kalles vi til bot, til oppgjør, anger og tro, til å la Jesus være Herre i våre liv, til å starte på nytt med blanke ark på tegningen av hvem vi er og hvem vi vil være.

Bot har både med våre gjerninger å gjøre og våre tanker. Det er en sammenheng mellom hva vi gjør og hvem vi er. Tankene våre avslører hva vi er opptatt av. De ordene vi bruker forteller noe om hva hjertet er fylt av. Holdningene våre viser hva som er viktig for oss. Det vi gjør eller lar være å gjøre, viser hvem vi er dypest sett. Den kristne tro og den kristnes handling hører like tett sammen som treet og fruktene. Der er det samsvar.

Boten er for en kristen å kalle alt ved dets rette navn, å kalle synden synd og angre. Angeren har også skrekken i seg. Skrekken for møte med Gud og hans krav. Skrekken for å stå avslørt og avkledd som synder. Det viktige er likevel ikke opplevelsen og følelsene, men troen. Troen på at det Guds ord sier om meg er sant, også når jeg selv ikke føler det slik. Når Gud avslører meg som synder betyr det: vend om, gjør bot! Ikke bare en gang i måneden, eller en gang i året, men hver dag så lenge jeg lever. Boten må bli en livsholdning som preger den enkeltes forhold til Gud. Vi må være, slik det blir sagt med et litt gammeldags ord; botferdige kristne.

Bot er det samme som å vende om. Noen kan huske en bestemt dag da de vendte om til Gud første gang. Mange har vært kristne så lenge de kan huske. Uansett, omvendelse blir vi aldri ferdig med. Når vi gjør bot overgir vi oss helt og holdent i Guds hender. Frukten det gikk galt med, alt vi ikke mestret. Det får vi legge over på Gud. For da er det håp.

Nå høres kanskje bots og bededag ut som et gledeløst og trist prosjekt, men heller ikke det er sant. Anger og bot fører til glede. David sier i salme 32: «Salig er den som har fått sine overtredelser tilgitt og sine synder skjult.» Og han sier: «Så lenge jeg tidde, tærtes jeg bort, jeg stønnet dagen lang. For din hånd lå tungt på meg dag og natt. Min livskraft svant som i sommerens hete. Da bekjente jeg min synd for deg og dekket ikke over min skyld. Jeg sa: Nå vil jeg

bekjenne mine synder for Herren. Og du tok bort min syndeskyld. ... Salig er det menneske som Herren ikke tilregner skyld.»

Den store gleden og det dype alvorret hører sammen. Vår vei går gjennom boten, gjennom anger og tro til frihet og glede. Så skal vi få tro og sette vår lit til at Gud for Jesu Kristi skyld vil tilgi en synder som vender om.

Ære vere Faderen og Sonen og Den Heilage Ande, som var og er og vera skal éin sann Gud frå æve og til æve.